

Ekspert i statsret:
Minister ved at begå grundlovsbrud

Forslag om fængsling på mistanke vækker stærk modstand

Af Anja Møller

Der er ingen tvivl om, at justitsminister Erling Jensens ændringsforslag til regeringens retsplejereform er grundlovsstridig, fastslår statsretseksperter, professor, dr. jur. Peter Germer.

Erling Jensens ændringsforslag er kommet i sidste øjeblik, inden retsudvalget skal skrive betænkning om hele retsplejereformen. Det går ud på at indføre et nyt grundlag, hvorpå lovovertrædere kan varetægtsfængsles. Hvis en person gribes på forsk gerning eller umiddelbart efter, skal han kunne fængsles i op til fem dage, såfremt politiet har mistanke om, at han har begået andre tilsvarende lovovertrædelser.

Fem døgn for lidt

– Forslaget er direkte i strid med de forudsætninger, som grundlovens paragraf 71 bygger på, siger Peter Germer til Jyllands-Posten. Når man i paragraf 71 skelner så skarpt mellem anholdelse og opretholdt anholdelse på den ene side og fængsling på den anden side, er det dermed forudsat, at fængsling kun må anvendes, når der er tale om et helt andet tidsrum end det, der anvendes ved anholdelse. En opretholdt anholdelse kan ifølge grundloven højst vare i tre dage, og derfra er der ikke langt op til de fem dage, som forslaget opererer med. Det kan være vanskeligt at fastsætte en minimumsperiode for fængsling, men det er givet, at fem døgn er for lidt.

Det er V-Seren Preben Wilhjelm, der har rejst sagen om ændringsforslaget i folketingets retsudvalg. Han mener, at forslaget er den mest vidtgående varetægtsregel, vi nogen

sinde har haft her i landet, fordi det muliggør varetægt i tilfælde, hvor de almindelige betingelser for varetægt ikke er opfyldt.

Dette spørgsmål blev i 1976 behandlet i en disputats af professor, dr. jur. Hans Gammeltoft-Hansen. Han skrev blandt andet, at »en fængsling på grund af formodning om anden kriminalitet end den, hvori sigtede er pågrebet (og som altså ikke i sig selv er tilstrækkelig til at bære varetægtsfængsling) indebærer en klar afvigelse fra princippet om kvalificeret mistanke. Dette er et brud med de centrale fængslingsbetingelser i dansk ret gennem mere end et halvt århundrede«.

Det er nu fjerde gang, at regeringens forslag til en retsplejereform er til behandling i folketinget. Allerede første gang figurerede det forslag om varetægtsfængsling, der nu betegnes som grundlovsstridigt. Dengang var der blot tale om tilbageholdelse i syv dage mod fem dage nu, men forslaget blev trukket tilbage efter hård kritik fra blandt andre domstolene og Advokatrådet.

Uden pres

Siden har både en socialdemokratisk justitsminister og en socialdemokratisk ordfører udtrykt betænkelighed ved forslaget netop ud fra en formodning om, at forslaget er grundlovsstridigt.

Når Erling Jensen nu alligevel og i sidste øjeblik kommer med sit ændringsforslag, skyldes det, at politiet har lagt meget stærkt pres på ministeren og folketingets retsudvalg for at få det gennemført. Politiets organisationer mener, at forslaget vil give bedre mulig-